

at give Opholdsgodtgørelse for dem, der bo paa Landet, fordi de savne Glæden ved at bo i Byerne. Det er klart, at de fleste ville helst til Byen, og naar de saa have faaet deres Ønske i saa Henseende opfyldt, saa komme de og forlange Opholdsgodtgørelse, for det er meget dyrere at bo i Byerne end paa Landet. Dette er nu slet ikke sikkert, i Regelen bor man tværtimod billigst i de største Byer. I London bor man f. Eks. billigere end i København, naar man forstaaer det, og i København billigere end i Esbjerg og der atter billigere end ude paa Landet. Men det være nu, som det være vil: Det var en Opholdsgodtgørelse, de fik, og alle mente, at den burde bortfalde, i hvilken Anledning Lønningerne bleve satte op i alle Lønningsklasser. Nu er jeg af den Mening, at for det første var Fremgangen i den Lønningsskala, der blev vedtaget i sin Tid, og imod hvilken jeg opponerede — jeg kan i saa Henseende henvise til Betænkningen —, alt for ringe. Dernæst var jeg en absolut Modstander af Tantiemesystemet. Den højtærede Minister sagde forleden, at det Tantiemesystem, som jeg mente, man skulde antage, nemlig at begynde fra neden og arbejde sig op efter, var noget, man ikke havde andre Steder. Nej, det er ganske rigtigt, men for saa vidt det er sundt og godt, er der jo intet i Vejen for, at man alligevel kunde gaa til det her. Det nuværende System er uholdbart, thi det er næsten en Fornærmelse at sige til dem, der staa i Spidsen for Jernbanevæsenet: Kunne I bringe Indtægterne op, skulle I faa en Andel deraf. Man maa dog forudsætte, at de Mænd, der staa i en saadan Stilling, anvende deres yderste Energi for at bringe Institutionen frem saa meget som muligt, og at Tanken om Tantième aldrig vil bevirke, at de ville gøre det bedre end ellers. Derimod kunne de underordnede Funktionærers Æresfølelse ikke i den Grad være knyttet til en Institutions Fremgang som de overordnede, og det vilde derfor synes at være rimeligt, om man sagde til dem: Hjælp os med Økonomien i den daglige Forretning. I staa nærmest ved det, det er for en stor Del jeres Arbejde, det kommer an paa, og I have paa en Maade Interesse i, at det ikke bliver udført saa sparsommeligt som muligt, idet I have Interesse af, at der bliver mange om Arbejdet, men kunne I spare noget, saa faa I en Andel deraf. Dette synes jeg er en sund og naturlig Tankegang, bedre end den modsatte, at

henvende sig til de overordnede, og det er sikkert, at man paa den Maade vilde kunne spare meget, som de overordnede slet ingen Kendskab have om eller kunne influere paa. Det er de underordnede, der vide, hvad der kan spares paa alle de mange Omraader i den daglige Drift. Men naar vi have Haab om at faa en bedre Tantiemefordeling eller om at komme af med Tantième samtidig med, at vi faa Huslejespørgsmaalet løst, saa synes jeg, at det er en heldig Vej at gaa at bygge Tjenesteboliger. Jeg er dog ikke enig med den højtærede Minister og det ærede Medlem for Assens i, at man skal bygge Kaserne eller dog Boliger til flere Familier. Her er Tale om at bygge paa Landet, og det er sikkert, at ude paa Landet hade Beboerne at komme til at bo i Hus sammen med andre, selv Husmænd ville ikke bo, hvor der er to Lejligheder i et Hus; dette er ogsaa unaturligt. Hvorfor skal ikke hver have sin egen Bolig og helst, som det er blevet sagt, med Have ved, det er sundest og naturligst, og det koster ikke videre mere.

Det ærede Medlem sagde, at i Sverige bygger man Boliger med samlede Lejligheder, og han sagde, at de underordnede Funktionærer dér, hvis jeg forstod ham rigtigt, have 2-Værelses Lejligheder, og i det ene Værelse er der indrettet Køgekakkelovn. Jeg vil rigtignok sige, at jeg vilde nødigt være med til at byde Funktionærerne saadanne Lejligheder, og jeg tror, vi ere saa vidt her i Landet, at man nødigt nogen Steder vil gaa med til den Slags. Jeg vil snarere sige: lad os i Stedet for 2 Værelses Lejligheder faa 3 Værelses. Ministeren har jo da ogsaa foreslaaet, at der til de 2 Værelses Lejligheder skal høre et Loftskammer. Nu tror jeg ikke, at det gør stor Forskel, om man bygger Boliger med 3 Værelser eller Boliger med 2 Værelser og et Loftskammer, og da det jo er noget smaat med 2 Værelser, naar der er stor Familie eller Børn, saa tror jeg, det vilde være heldigere, om vi fik virkelige 3 Værelses Lejligheder. Hvad Omkostningerne angaar, har Ministeren, saa vidt jeg kan forstaa, beregnet, at et saadant Hus til underordnede Funktionærer vil koste over 4,000 Kr. [*Ministeren for offentlige Arbejder* (Høgsbro): 3,400!] . . . ja, jeg vil dertil sige, at jeg har bygget ikke saa faa Boliger — jeg vil ikke sige, det er Mønsterboliger, men de fleste af dem ere dog bedre end dem, hvorom der her er Tale, eller i alt Fald